



JÖNKÖPINGS
KOMMUN

RÄDDNINGSTJÄNSTEN



Allmän information om sotning

Innehåll

Sotning och brandskyddskontroll

sidan 3-5

- Vem bestämmer om sotningen?
- Sotning och brandskyddskontroll
- Sotning
- Imkanaler
- Brandskyddskontroll
- Brandvarnare och släckutrustning
- Taxor/prislistor

Rengörings-/sotningsfrister

sidan 6-7

- Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna
- Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar
- Lokaleldstäder
- Imkanaler i restauranger eller andra större kök
- Undantag och övergångsbestämmelser

Brandskyddskontrollfrister

sidan 8-9

- Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpanna
- Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar
- Lokaleldstäder
- Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frågor och svar

sidan 10-11

Lagstiftning

sidan 11

Kontakt

sidan 12

Sotning och brandskyddskontroll

Sotning har förekommit i Sverige lika länge som vi värmt upp våra bostäder och arbetsplatser med eldstäder. Den huvudsakliga anledningen till att sota/rengöra är att förhindra brand. När man sotar tar man bort brandfarlig beläggning för att minska risken för sotbrand. En stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder och skorstenar.

Vem bestämmer om sotningen?

I *lagen om skydd mot olyckor* och därtill hörande förordning regleras vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll. Intervall för hur ofta kontroll ska ske har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fastställt i en föreskrift.

Kommunen beslutar om vilka sotningsintervaller och avgifter som gäller. Lagen ger kommunen rätt att efter ansökan medge att en fastighetsägare utför eller låter någon annan utföra sotning på den egna fastigheten om detta kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Sotning och brandskyddskontroll

Tidigare innebar begreppet *sotning* att både rengöring och enklare brandskyddskontroll gjordes. Sotningen har nu delats upp i två separata uppdrag:

- sotning, i bemärkelse rengöring, samt
- brandskyddskontroll

Sotningsfristerna varierar beroende på objektet och fristen för brandskyddskontroll är satt till tre respektive sex år, beroende på anläggningens karaktär och nyttjande.

Möjlighet för den enskilde att sota sin egen eldningsanordning omfattar endast sotningsmomentet, dvs. rengöringen, medan brandskyddskontrollen ska genomföras av kommunens sotare. Ansökan om att själv sota ska göras hos räddningstjänsten, Jönköpings kommun.

Sotning

Sotning utförs primärt av kommunen med den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta rengöring.

Enskild fastighetsägare har möjlighet att själv få ansvara för att utföra sotningen i egen fastighet. Dessutom kan fastighetsägaren ge annan behörig person/företag i uppdrag att utföra sotningen. Denna person måste ha lägst skorstensfejarutbildning. För att få sota själv eller nyttja annan än kommunens utsedda sotare ska dispens sökas hos kommunen.

Sotningen omfattar rensning, dvs att brandfarliga beläggningar rensas bort. Rengöring av eldstäder och rökkanaler innebär att alla ytor som bestрукits med rökgas, dvs förbränningsrum, konvektionsdelar, kanaler och spjäll, rengörs mekaniskt från lösa brännbara beläggningar.

Rengöringen görs vanligen med en viska, av stål eller liknande material, som förs genom rökkanaler och övriga sotbelagda delar av förbränningsanläggningen och skrapar bort beläggningen.

Imkanaler

Sedan 2004 finns inte längre något krav på att imkanaler i bostadshus ska rengöras. Det finns dock fortfarande objekt vars imkanaler ska rengöras och besiktigas, t.ex. restauranger.

Däremot omfattas småhus, flerbostadshus, kontor, skolor, daghem, sjukvård, mfl av OVK-besiktning (obligatorisk ventilationskontroll). I småhus sker besiktning endast vid nybyggnation. Övriga objekt besiktigas enligt frist.

Stadsbyggnadskontoret är ansvarig för att ta emot kontrollintyg samt att föra register. De skickar också ut intyg efter genomförd OVK-besiktning.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontroll får endast utföras av den entreprenör som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen.

Brandskyddsontrollen syftar till att upptäcka eventuella fel och brister hos anläggningen så att skador på människor, egendom och miljö kan undvikas.

Om brister som innebär fara för annan olyckshändelse än brand upptäcks vid kontrollen ska den som gör kontrollen underrätta den ansvariga myndigheten om detta.

Anläggningen kontrolleras mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- Sotbildning och beläggningar
- Skador eller förändringar av det tekniska utförandet
- Temperatur
- Tryckförhållanden

Brandskyddskontrollen innefattar eldningsanläggning med rökgångar och angränsande byggnadsdetaljer samt skyddsanordningar på tak.

Brandvarnare och släckutrustning

Eftersom en stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder så ska det finnas lämplig släckutrustning, t ex en sexkilos pulversläckare, tillgänglig i närheten av pannrummet. Dessutom ska det alltid finnas en fungerande brandvarnare i taket, helst utanför sovrummen, på varje våningsplan.

Taxor/prislistor

Taxor för sotning och brandskyddskontroll fastställs av kommunen. Gällande taxor finns på www.jonkoping.se. Sök: sotning och eldstäder. De kan också beställas på tfn: 036-10 70 00.

Rengörings-/sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts – och ångpanna

Typ av panna eller bränsle	Frist
Konventionella pannor som eldas med fast bränsle.	3 ggr/år
Pannor som eldas med fast bränsle och som har keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för, från brandskyddssynpunkt, effektiv förbränning av bränslet och är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.	2 ggr/år
Pannor där eldning sker med träpellets eller annat, från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.	1 gång/år
Pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.	3 ggr/år
Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.	1 gång/år
Pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.	2 år (vart annat år)
Pannor, oavsett använt bränsleslag, som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av kvalificerad driftledare.	3 år (vart 3:e år)

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Typ av eldstad eller bränsle	Frist
Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.	6 ggr/år
Eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.	1 gång/år
Om eldning sker för enskilt hushålls behov kan frister för lokaleldstäder tillämpas.	

Lokaleldstäder

Omfattning av eldning	Frist
Eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.	1 gång/år
Eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.*	3 år (vart 3:e år)
Eldstäder som finns i ett fritidshus.**	3 år (vart 3:e år)

* Eldning i mindre omfattning innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, ca en kubikmeter.

** Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall.

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Typ av anläggning	Frist
Imkanaler betjänar kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov.	3 ggr/år (fördelas jämt)
Imkanaler som betjänar kök för endast uppvärmning av mat eller motsvarande verksamhet samt pizzaugnar och bakugnar.	1 gång/år

Undantag och övergångsbestämmelser

- Undantag från sotning medges när eldning inte skett mellan två sotningstillfällen.
- Kommunen kan i enskilt fall, om det finns synnerliga brandskydds mässiga skäl, besluta om annan frist.
- Undantag kan medges vid övergångsförfarandet i samband med införandet av nya sotningsfrister.

Brandskyddskontrollfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts – och ångpanna

Typ av eldstad/bränsle eller omfattning av bränsle	Frist
Konventionella pannor som eldas med fasta bränslen eller tung eldningsolja.	3 år
Eldning sker med pellets i helautomatisk, standardiserade anläggningar som är speciellt konstruerad för eldning med pellets.	6 år
Pannor där eldning sker i mycket begränsad omfattning.*	6 år
Pannor som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av kvalificerad driftledare.	6 år
Pannor som eldas med annat bränsle än fast bränsle eller tung eldningsolja.	6 år

Kökspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Typ av eldstad eller bränsle	Frist
Eldstäder där eldning sker med fasta bränslen eller tung eldningsolja.	3 år
Eldstäder där eldning sker i mindre omfattning för enskilt hushåll eller eldstäder som finns i ett fritidshus.**	6 år

* Med eldning i mycket begränsad omfattning avses vanligen eldning vid enstaka tillfällen per år. Ex. reservpannor och pannor som används för så kallad spetsvärme i t ex värmepumpsanläggningar.

** Eldning i mindre omfattning innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, ca en kubikmeter. Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall.

Lokaleldstäder

Typ av eldstad eller bränsle	Frist
Eldstäder som eldas med fast bränsle.	3 år
Eldstäder som används i mindre omfattning eller finns i ett fritidshus.*	6 år
Eldstäder som eldas uterslutande med gas.	6 år
Eldning sker med pellets i eldstäder som är helautomatiska och speciellt konstruerad för eldning med pellets.	6 år

* Eldning i mindre omfattning innebär mindre än 500 kg normaltorkad ved per år, ca en kubikmeter. Fritidshus där någon är folkbokförd permanent ska inte betraktas som fritidshus i dessa fall.

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Typ av anläggning	Frist
Imkanaler betjänar kök där matlagning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov.	2 år

Övergångsbestämmelser

Fristen för den första brandskyddskontrollen för ett objekt som infaller efter 1 januari 2015 får av planeringsskäl avvika från fastställda frist enligt följande:

- Kontrollfrister som är tre år ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.
- Kontrollfrister som är sex år ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Frågor och svar

Kan fastighetsägaren utföra egensotning?

Ja, men enligt lagen måste fastighetsägaren ansöka om tillstånd för att få sota själv. Stadsbyggnadsnämnden beslutar om en fastighetsägare får sota sin egen anläggning. För att få ett sådant medgivande krävs att fastighetsägaren kan utföra sotningen på ett betryggande, brandsäkert sätt.

Vad krävs för att fastighetsägaren ska få sota själv?

Stadsbyggnadsnämnden bedömer vilken kunskap som är godtagbar. Exempelvis kan en kurs eller studiecirkel i sotning vara tillräcklig. Brandskyddsföreningens utbildningspaket om "egensotning" är ett exempel på en sådan kurs.

Får man anlita en annan sotare än kommunens ordinarie sotare?

Ja, lagen säger att fastighetsägaren kan få tillåtelse att låta annat sotningsföretag utföra sotningen om stadsbyggnadsnämnden medger det.

Vem i kommunen fattar beslut om tillåtelse för fastighetsägare att sota själv?

Primärt är det stadsbyggnadsnämnden som skall fatta dessa beslut. Ärendet handläggs av räddningstjänsten.

Kan man överklaga kommunens beslut?

Ja, man kan överklaga till Länsstyrelsen senast tre veckor efter erhållet beslut.

Vad kostar det att ansöka om egensotning?

Det är kostnadsfritt.

Hur kontrollerar kommunen att en fastighetsägare som fått medgivande att sota själv verkligen gör det?

Fastighetsägaren skall dokumentera när sotning har skett. Denna dokumentation kan sedan kontrolleras i samband med brandskyddskontrollen eller vid annan tillsyn från kommunens sida.

Får fastighetsägare själva utföra brandskyddskontrollen?

Nej, brandskyddskontrollen skall alltid utföras genom kommunens försorg.

Lagstiftning

- Lagen om skydd mot olyckor, LSO 2003:778
- Förordningen om skydd mot olyckor, FSO 2003:789
- Räddningsverkets föreskrifter och allmänna råd om sotning och brandskyddskontroll, MSBFS 2014:6
- Plan och bygglagen, PBL

Länkar till lagstiftningen finns på www.jonkoping.se
Sök: sotning och eldstäder

Om det brinner i skorstenen

1. Stäng alla luckor på eldstaden.
2. Larma genom att ringa SOS Alarm 112.
3. Invänta räddningstjänsten och kontrollera under tiden skorstenen, speciellt vid bjälklag, vinden och taket.

Kontakt

Räddningstjänsten i Jönköpings kommun

Besöksadress: Glansgatan 7

Postadress: 551 89 Jönköping

Tfn: 036-10 70 00

Fax: 036-71 29 44

E-post: raddning@jonkoping.se

Hemsida: www.jonkoping.se, sök sotning och eldstäder

Av kommunen utsedd sotare

GÖSAB Sotning AB

Adress: Granitvägen 10, 553 03 Jönköping

Tfn: 036-30 84 75

E-post: info@gosab.se

Hemsida: www.gosab.se

Av kommunen utsedd brandskyddskontrollant

GÖSAB Sotning AB

Adress: Granitvägen 10, 553 03 Jönköping

Tfn: 036-30 84 75

E-post: info@gosab.se

Hemsida: www.gosab.se

Ändringar av sotningsförutsättningar

Ändringar som påverkar sotningen, t.ex. byte av uppvärmningsanordning, anmäler du till den brandskyddskontrollant som har kommunens uppdrag att sköta kontrollen d.v.s. GÖSAB Sotning AB.



**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**

RÄDDNINGSTJÄNSTEN